

Forslag til folketingsbeslutning om undersøgelse af benzinhandelens forhold.

Fremsat den 13. marts 1970 af *Sigsgaard og Kjær Rasmussen.*

Folketinget opfordrer regeringen til at iværksætte en undersøgelse af benzinhandelens forhold, herunder strukturen, prisforholdene, kapacitetsudnyttelsen, investe-

ringsplanerne, kontraktforholdene, konkurrencen, reklameomkostningerne, profitten og beskatningen, og fremlægge dens resultat for folketinget inden et år.

Bemærkninger til forslaget.

Benzinmarkedet er stærkt voksende. I 1968 blev der indført 905.000 tons og udført 316.000 tons. Nogle få udenlandsk dominerede selskaber behersker 80-90 pct. af benzinhandelen. Mellem disse er der praktisk talt ingen priskonkurrence. Derved er priserne blevet for høje, hvilket ses af, at nogle småselskaber kan sælge benzinen 5-10 øre billigere end storselskaberne og alligevel have overskud.

Hvis benzinprisen overalt reduceredes med 5 øre, ville forbrugerne spare ca. 100 mill. kr. pr. år, men meget tyder på, at prisen kunne reduceres yderligere.

Det virker i denne sammenhæng påfaldende, at de store selskaber nu øjensynligt vil gå over til prisreduktioner på gennemsnitligt 5 øre pr. liter. At denne prisnedsættelse kun skal gennemføres i byer, hvor de små lavprisselskaber i forvejen er godt inde, tyder nemlig på en prisdifferentiering, der netop kendetegner monopolisering og monopolistisk prispolitik. Sådan plejer som bekendt kapitalstærke monopoler at bekæmpe mindre, uafhængige konkurrenter.

Dette forhold bør grundigt undersøges.

Investeringerne i nye servicestationer har ikke mindst de sidste 10 år været alt for store, hvilket naturligvis er gået ud over andre og mere nødvendige investeringer.

I Sverige har Statens Pris- og Kartellnämnd i samarbejde med Bensinhandelsutredningen i december 1969 offentliggjort en rapport, betitlet

„Bensin- og servicestationer — struktur, priser och kontraktsförhållanden“. Målet skildres i rapporten således: „Målsättningen för undersökningen har varit att kartlägga bensinhandelns struktur, belysa prisspridningen på bensin och vissa tillbehör samt redovisa kontraktsförhållandena mellan oljebolagen och återförsäljarna.“

Undersøgelsen viste bl. a., at kapacitetsudnyttelsen hos de udenlandsk dominerede selskaber er yderst ringe. Således solgte OK-stationerne gennemsnitlig 2,7 mill. liter om året mod kun ca. 1 mill. for Essos og Shells vedkommende. De større udenlandske selskaber havde i de større byer 68 pct. af benzinsalgsstederne, men kun 59 pct. af omsætningen, mens det kooperative OK havde 11 pct. af salgsstederne, men hele 25 pct. af omsætningen. OKs omsætning pr. arbejdstime var 180 sv. kr., eller mere end 50 pct. over gennemsnittet. Gennemsnitlig solgtes der hos OK 10.500 liter pr. uge pr. selvbetjeningstank eller ca. 3 gange mere, end de tilsvarende tal for de store udenlandsk dominerede selskaber.

Alle disse tal understreger, at de store selskabers tankstationer udnyttes meget ringe. Med andre ord: investeringerne i disse anlæg har været for store eller er under alle omstændigheder sket for tidligt.

Det bør undersøges, hvordan de tilsvarende forhold er i Danmark. Ligeledes bør de udenlandsk dominerede selskabers forhold til moderselskaberne undersøges.

Prisundersøgelsen for tilbehør viste bl. a., at pri-

sen for det samme dæk i Stockholm varierede mellem 66 og 99 sv. kr., og endnu større forskelle fandtes andre steder.

For 12 volts-batterier af ens kvalitet varierede prisen mellem 90 og 190 kr.

Skulle lignende forhold findes i Danmark — hvilket forslagsstillerne altså foreslår undersøgt — bør der naturligvis gribes ind.

Monopoltendensen i Sverige bestyrkes af, at de store selskaber har meget kraftig kontrol med detailhandelen. I den nævnte rapport hedder det på side 21: „Det finns emellertid skäl, att anta att den enskilde återförsäljaren uppfattar beroendet till bolaget som betydligt starkare än vad som framgår av bolagens redovisning, dels därför att han är osäker på, hur kontrakten kan komma att tillämpas, och dels därför att han står i en utpräglad ekonomisk beroendeställning till sitt bolag.“

Den tilsvarende afhængighed i Danmark bør undersøges.

Ud over det nævnte foreslår forslagsstillerne reklameomkostningerne, profitudviklingen og beskatningen undersøgt.

Sidst, men ikke mindst, bør det undersøges, hvilke investeringsplaner for det kommende år benzinselskaberne har. Alvorlige samfundshensyn taler for, at disse investeringer i mindst mulig grad bør beslaglægge samfundsressourcerne.

Undersøgelsens resultat bør foreligge så betids, at der bliver tid til at udarbejde eventuelle lovforslag på baggrund af det til fremsættelse inden 15. marts 1971, således at de kan færdigbehandles af folketinget inden sommerferien 1971.